СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК / UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 251. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 28. жовтня, 1927. VOL. XXXV. No. 251. Jersey City, N. J., Friday, October 28, 1927. THREE CENTS.

IV. КОНҐРЕС ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ

ОТВОРЕННЄ КОНҐРЕСУ И ЙОГО ОРҐАНІЗАЦІЯ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, 26. жовтня. — В Українськім Народнім Домі при Норт Френклин Стр. відбувся нині У. Конґрес Обєднання Українських Орґанізацій в Америці.

Ще до 9. години стали сходитися делеґати. Точно о 10. годині о. Володимир Сполітакевич, президент Обєднання, відкрив Конґрес короткою промовою, в котрій підчеркнув, як небувалий в Америці факт, що того рода національна українська організація обходить уже пятий рік свого істновання. Він зарядив орґанізацію Конґресу. На предсідателя вибрано гр. О. Ревюка, ка секретарів гр. Петра Ковальчика й о. Івана Гундяка. До веріфікаційної комісії вибрано: гр. М. Близнака, Гр. Шабатуру й Гр. Пипюка; до пресової: гр.: М. Дармограя, Т. Грицея й А. Цурковського; до резолюційної: гр.: д-ра В. Клодницького, П. Сокальчука, Йосифа Букату й В. Кедровського; до комісії зажалень гр.: Притуляка, о. Улицького й о. Іванишина.

ЗВІТ УРЯДУ.

В імени уступаючого уряду складали звіт: о. Сполітакевич, предсідатель; гр. Грицей, касієр, та др. Мишуга, секретар. о. Левицький в імени контрольної комісії давав признання на вотум довіря уступаючому урядови. Конґрес по докладній дискусії над звітом ухвалив внесення одноголосно.

РЕОРҐАНІЗАЦІЯ ОБЄДНАННЯ.

Др. Мишуґа в імени уступаючого уряду предложив проєкт реорґанізації Обєднання; Обєднанне має опиратися не на централльні орґанізації, але ка місцеві; місцеві товариства, що приступили до Обєднання, можуть орґанізувати місцеві Обєднання.

Обєднання побільшило далі свої аґенди в сей спосіб, що отворило осібні комісії для Рідної Школи в Америці, для аґенд горожан та Січи. На ті теми були виголошені спеціяльні реферати, а кождий реферат викликав оживлену дискусію.

СПРАВА ДОМУ УКРАЇНСЬКОГО КОМІТЕТУ В НЮ ЙОРКУ.

Довшу дискусію викликала справа дому Українського Комітету в Ню Йорку. Ріжні делеґати підчеркували, що українське громадянство по цілій Америці не забуває сеї справи, але домагається викінчення сеї справи. Бесідники заявляли отверто, що невиконанне волі жертводавців на Український День треба пятнувати публичко як скандал. По довгій дискусії вибрано спеціяльний комітет з 7 членів, зложений з людий, які колись давали жертви на Український День на руки Українського Комітету, та припоручили сьому комітетови зробити все можливе, щоби була виконана воля сих людий, що складали жертви на Український День у 1916. році. До комітету ввійшли гр.: Шабатура, Грицей, Сокальчук, о. Улицький, Ядловський, Слободян і Борисевич.

Спеціяльні реферати до питання автократії й демократії виготовили гр.: др. Клодницький і Ревюк.

До нового Виконавчого Комітету Обєднання ввійшли гр.: Омелян Ревюк, др. Лука Мишуга, Теодор Грицей, Іван Борисевич, Семен Ядловський, Володимир Кедровський, Петро Сокальчук, Григорій Пипюк, Микола Воробець, о. Андрій Іванишин, о. В. Сполітакевич, о. Лев Левицький, о. Волод. Каськів, Осип Стеткевич, др. Володимир Клодницький, Григорій Шабатура, Теодор Чемериз, Василь Титанич, Михайло Дармограй і Микола Давискиба. Виконавчий комітет виділив зі себе Екзекутиву, в склад котрої ввійшли гр.: Ревюк як предсідатель, Борисевич і Шабатура як заступники предсідателя, др. Мишуга секретар рекордовий, др. Клодницький фінансовий, Грицей касієр, а о. Левицький, Дармограй і о. Іванишин як контрольори.

Для справ Рідної Школи в Америці вибрано гр.: Стеткевича, Ковальчика, Білоруського, Т. Каськова й Кедровського. Для справ Ліґи горожан і ветеранів, гр.: Грицея, Дармограя, Пипюка, Сокальчука й Борисевича. Для справ Січи гр.: Титанича, Клодницького, Воробця, Кедровського й Близнака.

Конґрес закінчено о 11. годині вечером збіркою на жертви повени в Галичині й відспіванием національних гимнів.

Американське громадянство привитало Четвертий Конґрес Обєднання в сей спосіб, що спеціяльно на конґрес прислало на допомогу старому краєви чотири тисячі долярів.

Місцеві ґазети подали ширшу вістку про протест Конґресу в справі процесу Петлюри.

СУД ПРИЗНАЄ ВІДШКОДОВАННЄ ПОБИТОМУ ДЕТЕКТИВОМ.

БРУКЛИН, Н. Й., 26. жовтня. — Найвисший Окружний суд у Бруклині признав Томі Рафаельому, замешкалому у Бруклині, 1000 долярів відшкодування за побиття його детективом Дж. Стілом. Другого детектива Й. Демпсі увільнив суд від усякої вини й кари.

Рафаелі обжалував обох детективів, що 23 січня, с. р., підчас погоні за двома рабівниками, які ограбили аптику у Коні Айленд, арештували його й запровадивши до аптики для розпізнання, побили його поліцейськими „блекджеками". Його задержано у вязниці через ніч і випущено доперва слідуючого дня.

ПОКАРАЛИ ПІЛЬОТА ЗА ТЕ, ЩО ЗА НИЗЬКО ЛЕТІВ.

ЕТЛЕНТА, Дж., 25. жовтня. — Ляйтнанта Дж. Финча, з Селфридж Філд, Миш., військового авіятора, признано винуватим за те, що літав за низько. Судив його военний суд. Винуватого засуджено на плачення $50 грошевої гривни, кожного місяця, у протягу пів року.

Після військових приписів летунам не вільно летіти низше, як 1000 стіп понад землею на просторах, густо заселених людьми.

Військовий суд признав також згаданого ляйтнанта винуватим уживання простацьких слів, відносно новоасентерованих практикантів летництва.

СКАЖЕНИЙ ПЕСИК ЗДЕРЖАВ КОМУНІКАЦІЮ.

БРУКЛИН, Н. Й., 24. жовтня. — Малий песик, ямник, здержав вчера на 15 мінут комунікацію, на полудневій части Третьої улиці, між Бедфорд й Бери улицею, у Бруклині. Згаданий песик бігав в гору і в долину улиці, вищирюючи зуби до малих дітей, що ішли до школи. Шістьох поліцаїв кинулося в погоню за ним і вкінці удалося їм його зловити й приголомшивши ударом полісменської палки, застрілити. Догадуються, що песик був скажений. На щастя не покусав він нікого.

ПРОКУРАТОРІЯ НЕ МОЖЕ НАЙТИ РЕВОЛЬВЕРА, ЯКИМ ЗАСТРІЛЕНО Д-РА ЛІЛІЄНДЕЛА.

МЕЙЗ ЛЕНДИНГ, Н. Дж., 25. жовтня. — Ф. Пюґ, з Филаделфії, не міг розпізнати між револьверами, які найдено у Біча того, який йому пожичив рік тому назад. Пюґ виставляючи Бічови два чеки на $2000, позичив йому рівночасно свій револьвер. Переслухання Пюґа не розвязало проте загадки, де подівся револьвер, яким застрілено д-ра Ліліендела й поліція мусить шукати дальше за оружям, якого ужито при поповненню убийства.

ТЕПЛО И ПОГОДА У ЗАХІДНІЙ КАНАДІ.

ВІННІПЕҐ, Ман. — У західній Канаді, як подають тамтешні часописи, панувала останнього тижня прекрасна погода. Температура в деяких місцях Алберти доходила до 84 степенів. Фармері користають з нагоди і продовжають молотьбу збіжжя, перервану слотою минулих тижнів. Не зважаючи на теперішню сприятливу погоду, загальна кількість вимолоченої пшениці буде значно менша від того, що предсказувало доміньяльне статистичне бюро. Його підрахунок давав надії на 458,741,000 бушлів пшениці.

РУТ ЕЛДЕР У ЛІСБОНІ.

ЛІСБОНА, Портуґалія, 25. жовтня. — Американська летунка Рут Елдер і її пільот Ґелдемен прибули на пароході Ліма, з островів Азорів, до Лісбони, столиці Портуґалії. З Портуґалії вибираються вони до Парижа.

МАЛПИ ПОДОРОЖУЮТЬ У ВАҐОНІ ПЕРШОЇ КЛЯСИ.

ВІДЕНЬ, 25. жовтня. — Прибуло тут з Ніцци у ваґоні першої кляси, 11 малп. Кожна з тих малп мала осібного доглядача й тішилася усіми вигодами, які можна лище мати у европейськім ваґоні першої кляси.

Згадані малпи призначені є для клініки д-ра Воронова, що занимається віддмолоджуванням старців і через те життя тих малп не довготревале. Згаданим малпам повитинають їх зелези, щоби ними привернути опісля молодість вісімдесятьлітним старцям, що бажають довше прожити й тішитися молодістю.

ДУСИТЕЛЬ ЖІНОК СТАНЕ 1. ПАДОЛИСТА ПЕРЕД СУДОМ.

ВІННІПЕҐ, Ман., 25. жовтня. — Судову розправу проти Ирла Нелсона, „чоловіка-ґориля", убийника двох вінніпеґських жінок, назначено на 1. падолиста. Ирл Нелсон, родом зі Злучених Держав, задусив у Вінніпеґу одну жінку й одну 14-літну дівчину. Прибув він до Вінніпеґу зі Злучених Держав, де мав задусити около 20 жінок. Суд рішив, що за кожний морд мають його судити окремо. Оборонець Нелсона твердить, що його клієнт є божевільний.

ЗНЕСЕННЯ ПРИСЯГИ ВІРНОСТИ АНГЛІЙСЬКОМУ КОРОЛЕВИ.

Даблін, 26. жовтня. — Імон де Валєра, провідник ірляндських республиканців поставив внесок у Дейл, щоби відкликати драстичний закон Публичної Забезпеки, ухвалений по убиттю Кевина О'Гигинса, віцепрезидента міністеріяльної ради. Поставив він також другий внесок, щоби увільнити державних урядовців від складання приеяги англійському королеви.

ЯПОНСЬКА СУФРАЖИСТКА СТАРАЛАСЯ ЗАДЕРЖАТИ АВТО МІКАДА.

ТОКІО, 26. жовтня. — Коли авто, яким їхав японський цісар Гірогіто, наближалося до брам палацу, одна японська жінка, з криком: „просьба", „просьба", старалася добігти до авта й вручити цісареви петицію. Поліція одначе зловила її й не допустила її до авта мікада, який не дав приказу задержати на хвильку автомобіля.

У петиції містилася просьба, щоби мікадо дав жінкам ті самі політичні права, що мають мущини.

260 ОСІБ ЗГИНУЛО У ЗАЛІЗНИЧІЙ КАТАСТРОФІ.

ЛОНДОН. — Віденський кореспондент Ексчендж Телеграф Ко. доносить, що 260 осіб мало згинути, коли пасажирський поїзд упав у пропасть, між Сараевом і Мостаром, у Юґославії. Пропасть Велез, до якої впав поїзд, є 6,235 стіп глибока.

6-ЛІТНА ДІВЧИНА ЖЕРТВУЄ ЖИТТЯ ЗА НЕМОВЛЯ-БРАТА.

ҐОДАРД, Кен., 25. жовтня. — Ірена Ейрз, 6-літна дівчина віддала своє життя за немовля-брата. Її мати прала білля, а Ірена бавила тимчасом маленького брата. Несучи його на руках, піткнулася й упала задом до балії з кипячою водою. Упавши до балії держала брата до гори, так, що він лише легко попарився, коли надбігла мати й буде жити. Його спасителька, Ірена, внаслідок тяжкого попарення, умерла.

УТОНУВ ІТАЛІЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ НЕДАЛЕКО БРАЗИЛІЙСЬКОГО ПОБЕРЕЖА.

РІО-ДЖАНЕЙРО, 25. жовтня. — Італійський парохід, Принцес Мафалда, що плив з Неаполю до Буенос Айрес, затонув недалеко Багії, на бразилійськім побережжу. З усіх 1,600 пасажирів вратовано 400 осіб.

МЕНОНІТИ ВЕРТАЮТЬ З ПАРАҐВАЮ ДО КАНАДИ.

ВІННІПЕҐ, Ман., 25. жовтня. — У протягу зими поверне до Канади з Параґваю 600 менонітських родин, що мали свої фарми у західній Канаді, а два роки тому виемігрували до Параґваю, сподіючися, що буде їм там лучше, як в Канаді.

Саме вернули до Вінніпеґу з Параґваю дві менонітські родини, які заявили, що їх земляки приготовляються теж до повороту до Канади.

ПУБЛИЧНИЙ ВИСТУП КУ-КЛУКС КЛЕНА У САСКАТУНІ, В САСКЕЧЕВАНІ.

САСКАТУН, Саск. — Після того, як ку-клукс-кленські орґанізатори щезли з цеї провінції з зібраними з вступних вкладок тисячами долярів, в наслідок чого видано поліційний наказ, щоб їх арештувати, а також арештувати ще одного Ку Клукс Кленця, Гю Емонса, ті члени „невидимої імперії", що ще залишилися, роблять всі можливі старання, щоби вдержатися „на поверхні води".

В понеділок 17 жовтня, вечером вони виступили перший раз офіціяльно в Саскатуні, коли їхній представник, Дж. Дж. Малоні, політик, що недавно зробився ще й евангелистом, виступив у „Накс чорч" з промовою в користь Ку Клукс Клену. Перед тою церквою, де він промовляв, під канадійським прапором стояв ку-клукс-кленський хрест, зроблений з електричних лямпок. Разом з Малонім був на сцені Р. П. Снелґров, місцевий орґанізатор „невидимих лицарів".

Ку Клукс Клен, як видно, намагається збільшити своє членство до свого провінціонального мітінґу, що має відбутися 29. жовтня в Мус Джо, Саск.

Пресвитеріянські пастори заперечують вістки, що Ку Клукс Клен дістає підтримку від їхніх церков. Вони називають Ку Клукс Клен нехристіянською, непротестанською й небритійською орґанізацією.

УВІЛЬНЕННЯ УБИЙНИКА С. ПЕТЛЮРИ

ПАРИСЬКИЙ СУД, ПО ПЕРЕСЛУХАННЮ СВІДКІВ ОБОРОНИ ШВАРЦБАРДА, УВІЛЬНИВ ЙОГО ВІД КАРИ ЗА УБИЙСТВО ГОЛОВНОГО ОТАМАНА.

ПАРИЖ, 26. жовтня. — Париський суд увільнив Самуїла Шварцбарда, вбийника Симона Петлюри, від усякої вини й кари. Увільнення наступило з тої причини, що суд, на підставі зізнань свідків Жидів, прийшов до переконання, що Шварцбард, убиваючи С. Петлюру, пімстився лише за жидівські погроми на Україні.

Оборонець родини Петлюри, Виам, домагався у своїй промові примірного покарання вбийника. Він говорив, що Жиди від многих століть були жертвами погромів і що погроми на Україні були й перед Петлюрою і в часі, коли начальником української держави був пок. С. Петлюра. Дальше доказував він фактами, що нема ніякої підстави обвинювати Петлюру за погроми на Україні і що старання оборони Шварцбарда представити його як местника своєї раси, є наслідком змобілізування жидівської опінії по цілім світі в користь Шварцбарда.

Промова оборонця родини С. Петлюри викликала дуже напружену атмосферу у судовій салі, що була переповнена цікавою публикою так густо, що місце, призначене для одного, занимало трьох, а також густо набиті були усі угли у судовій салі.

Другим оборонцем родини С. Петлюри був Кампінчі, якого ошибочно назвали вчерашні телеграми оборонцем Шварцбарда. Він сказав, що по улицях Парижа ходить богато чужинців, які мають до себе жаль з причини політичних подій у своїм краю. Тому просив сей оборонець трибунал, щоби строго покарав вбийника і тим положив конець „модним під теперішню хвилю політичним вбийствам". Оборонець родини Петлюри сказав дальше, що на случай увільнення вбийника С. Петлюри, його батько, що находиться у судовій салі, буде оправданий, коли би вбив Шварцбарда.

Він доказував, що улиці Парижа стаються тепер дуже небезпечні. „Усі свідки Українці оправдували С. Петлюру, а усі Жиди його осуджували, але Народний Жидівський Комітет в Америці у падолисті 1926 р. відмовився боронити або оправдувати вчинок Шварцбарда".

Опісля промовляв ще оборонець Шварцбарда Торе й прокуратор.

Оборонець Торе представив страхіття погромів на Україні й заявив, що оборона доказала, що відвічальність за них паде на С. Петлюру.

Потім пішли судді присяглі на нараду і по 35 мінутах вернули назад, проголошуючи увільняючий вирок.

Зібрана у салі в більшости жидівська публика повитала вирок суддів присяглих окликом: „Нехай живе Франція".

НОВІ ПРОТИЖИДІВСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ У БУДАПЕШТІ.

МАДЯРСЬКІ СТУДЕНТИ БЮТЬ ТОВАРИШІВ ЖИДІВ.

БУДАПЕШТ, 26. жовтня. — У медичній школі та школі штук повторилися знова протижидівські заворушення, коли мадярські студенти довідалися, що жидівські студенти й студентки заняли свої місця.

На університеті в Дебричині мали також місце протижидівські заворушення, в часі яких побито жидівських студентів. Усі ті протижидівські заворушення є протестом проти відіграння у Державнім Театрі штуки „Марія Тереса", написаної жидівським автором.

БУВШИЙ НІМЕЦЬКИЙ НАСЛІДНИК ПРЕСТОЛА У ЗАЛІЗНИЧІМ КАРАМБОЛЮ.

ФРИДРИХ ВІЛЬГЕЛЬМ ЛЕДВИ ВИЙШОВ ЖИВИЙ З ЗАЛІЗНИЧОЇ КАТАСТРОФИ.

НІРЕНБУРҐ, Німеччина, 26. жовтня. — Бувший німецький наслідник престола, Фридрих Вільгельм, з бідою уйшов смерти підчас зудару експресового поїзду, яким їхав, з тягаровим поїздом.

Підчас карамболю згинув лише оден залізничий брейкмен, а подорожні, включаючи й експринца, потерпіли сильне потрясення. Фридрих Вільгельм їхав до Сіґмарінґен на похорон принца Вільгельма, брата пок. румунського короля.

КАРЛО ПРИЗНАЄТЬСЯ, ЩО ПИСАВ ЛИСТИ, ЗА ЯКІ АРЕШТОВАНО МАНОЙЛЕСКУ.

БРАТІЯНУ СКЛИКАВ ПАРЛЯМЕНТ, ЩОБ ЗАЯВИВСЯ ЗА КАРЛОМ, АБО ПРОТИ НЬОГО.

ПАРИЖ, 26. жовтня. — Принц Карло в розмові з дневникарями у Ст. Мальо, у Франції, признався, що писав листи, які знайдено у Манойлеску, якого арештувано у Букарешті й обжалувано о заговір проти правительства. Найдені у Манойлеску листи були писані до провідників румунських політичних партій.

ВІДЕНЬ, 26. жовтня. — Доносять тут з Букарешту, що премієр Братіяну скликав румунський парлямент, щоби отверто заявився за Карлом, або проти нього. Ті, що знають, ким є Братіяну у Румунії, не сумніваються, що він не завагається згнести залізною рукою прояви опозиції й всадити провідників партій до вязниць та проголосити стан облоги, колиб хто з них відважився спротивитися його волі.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ФІЛЬОЗОФИ ПРО ДЕМОКРАТІЮ

Не тільки серед нас, Українців, але в цілім культурнім світі ломлять собі люде голови над суттю демократії, розбирають її добрі і злі сторони і приходять до певних заключень. І річ природна, що маємо прихильників демократії і її противників. Та одні других не лають і не переконують вуличними методами, а тільки арґументами. Не зашкодило би й нам, Українцям, пізнати розумні методи наукових дискусій та засвоїти собі один спосіб: дискутувати річевими арґументами.

Двох фільозофів заговорило тепер про демократію. Один з них, др. Вил Дюрент, автор „Історії Фільозофії", говорить, що демократія не відповідає тим надіям, які на ню покладали. В такій демократичній країні, як Америка, нарід не має властиво голосу, бо він не рішає про війну, мир, мита, аґрарну політику і инші важні питання. Кождий знає — говорить Дюрент — що Америкою нарід не править. Колиб демократія означала владу найкращих людей, то й це було би добре, але в Америці й сього не видно. Одиниця позбавлена тут економічної свободи, економічне братерство не істнує. Про економічну рівність, братерство і свободу можуть тут говорити тільки гіпокрити. До уряду не можуть дістатися дійсні уми з кваліфікаціями, а тільки ті, яких призначують політичні боси. Державою, стейтами, а навіть трейд-юніями кермує горстка людей, що творить політичну машину. Це політикери, в яких руках спочиває ціла державна машина.

Англійський фільозоф Россел не полемізує з поодинокими закидами, зверненими проти демократії. Він тільки дає такий образ: Порівнайте теперішні часи і добробут пересічного американського громадянина з тим, як жилося тим людям в давних часах, або як живеться подібним до них людям в других краях, що не побудовані на демократичних принціпах. Вислід з того буде той, що мимо хиб демократія приносить людству більше багатства, щастя і задоволення. Коли в демократії не мають слова найздібніщі люде, то чи мали вони колинебудь в недемократичних часах? Демократія має одначе одну велику заслугу для людства: вона понесла освіту в найширші маси. Вистарчить поглянути на шкільні американські буджети, щоби переконатися про те, як дбає демократія про просвіту. Демократія є рівнож терпима. Вона не нищить людей инших переконань, як це буває в недемократичних країнах. Демократія ратує край перед внутрішними заворушеннями і політичними переворотами та потрясеннями далеко більше як инша форма правління.

Оттак дебатують розумні люде про важні суспільні і державні проблеми.

ПОГРОМИ НА УКРАЇНІ

Пізнійше в часи Директорії, після повалення гетьманату, коли номінально була на Україні національна українська влада, вона не мала сили вгамувати відразу розбурхане море людської анархії. Підсичувані темними, грабіжницькими силами окремі українські банди, фальшиво називаючи себе реґулярною армією, боролися проти тої армії, грабили її обози й провадили свої „військові операції" на власну руку своїх атаманів, часто кримінальних злочинців. Прикриваючись гаслом націоналізму ті бандити натравлювали темне населення проти Жидів й водили свої банди на погроми. Підюдити проти Жидів темні українські маси, які з таким завзяттям боролися проти большевиків, що далися в знаки за час свого першого панування, було легко. Цьому спріяло крім спадкового антисемитизму від царату, ще й те, про що пише І. Черіковер в своїй протиукраїнській тенденційній книжці „Антисемітизм і Погроми на Україні". Там на стор. 110 він говорить таке: „Разлів большевізма захватіл українськоє населеніє, — захватіл он также і еврейськоє населеніє. Города і местечка України, где евреї составляють значітельну часть, а местами громадноє большінство, являлісь главним опорним пунктом большевіков. Больше всего виділялися відние большевікі-евреї в століцє України — Кієв (Чудновській, — комісар города, Крейцберґ — комісар фінансов, Райхштейн — комісар преси, Шапіро — комісар при армії, Кулік і другі) і в таких городах, как Одеса ілі Екатерінослав". Разом з Муравьовим, большевицьким комендантом армії, що наступав на Україні й розстріляв десятки тисяч української інтеліґенції та селянства, був комісаром Жид-студент Рошаль.

Ці факти та инші зручно використовувалися погромними елементами для своєї пропаґанди проти жидівства.

Кидаючи гістерично обвинувачення українству в погромах, можна його лише обвинувачувати за те, що не знайшло в собі сили подавити ці жорстокі прояви темної товпи. За те чомусь мовчить світова преса про те, що погроми російської добровольчої армії складали інтеґральну частину її програми та ідеольоґії. Це блискучо доказує в своїх писаннях В. Шульґін та К. Соколов в праці „Правленіе Ген. Денікіна".

Н. Штіф в своїй книзі „Погроми на Україні" дає правдивий аналіз органічного звязку жидівських погромів зі всією акцією та завданням добровольчої армії Денікіна. Там на стор. 23-ій він говорить: „...Добровольча армія змогла тут внести щось нове, своє, що відокремлює її погромну роботу від всієї попередньої. Особливости ці знаходяться головним чином: 1. в чистовійськовім характері погромів, 2. в масовому ґвалтуванню жінок, 3. в особливо жорстоких тортурах, 4. в крайнім руйнуванню та знищенню цілих громад".

Так саме добровольча армія громила і українські села. Наприклад в посаді Вісунску на Херсонщині, як доносили наочні свідки: „Все майно, що можна було взяти, вивожено в м. Миколаїв, де продавано, а таке, як хати, повітки, клуні, молочений хліб і не молочений палено; молодих людей мужеського полу убивано, жінок насилувано і тільки те майно вціліло, яке духовенство посаду вспіло захистити. Із 2500 дворів лишилося не більше, як 500". „В Баштанці повішено 17 осіб, а розстріляно й порубано 100 осіб".

Не станемо тут переказувати тих страшних погромів українства, що робили російські армії: чи то червона, чи добровольча. Лише пригадуємо, що сотки сіл випалювано, селян розграбовано, вбивано. Сотки українських сіл такою-ж пусткою й руїною світять, як жидівські містечка.

Про те все, звичайно, Жиди і всі російські оборонці жидівства мовчать, бо вони мають всі одну спільну мету: боротися проти українського визвольного руху. Їм ходить про те, щоби сплямувати український національний рух та здискредитувати його перед всім світом. Колиб не ставили вони такого завдання, то тодіб безперечно мусіли чесно констатувати, що український рух, особливо в часах останньої визвольної доби, жадного антисемітизму у своїй ідеольоґії не мав. Українська періодична література, наукова, та красне письменство, а також всі партійні та національні орґанізації ніколи й нігде не виявляли антисемітських тенденцій. Навпаки, завжди українство було приятелем жидівського народу. Щоби бути чесним всім тим, що так намагаються тепер очернити українство і не слід гістерично говорити неправду, знаючи, що це неправда.

Зокрема проти Петлюри виписуються всякі нісенітниці з його біоґрафії й трохи не головним його гріхом вважають те, що він походить з бідної селянської родини полтавських козаків. Зате зовсім не згадують його політичної, громадської та літературної діяльности. Не згадується це тому, що жидівство й світова преса хочуть створити зі Шварцбарда, який був увесь час зером в національнім жидівськім життю, героя, поета і гуманну людину, а з Петлюри, що був одним з найчільнійших діячів на полі українського національного руху на Великій Україні, некультурного, злобного, нерозвитого духового „бандита", що здібний „власними руками різати Жидів".

Правди про Петлюру Жиди та преса сказати не хочуть. Вони не хочуть згадати, що він був довголітний соціял-демократ, був одним з видатнійших членів партії типу російських меньшевиків, яких ніколи не можна запідозріти в кровожадности та відсутности гуманного почуття до людей всіх національностей. Мовчать, що Петлюра був редактором періодичного журналу в Москві „Украінская Жизнь", який дорівнювався кращим російським „товстим журналам", зберігаючи їх традиції гуманности та національної терпимости. Не згадується, що Петлюра в часи війни був у кадрах ліпших „земських людей" Росії й працював, яко контрольор в Союзі Земств і Ґородів на фронті. Після уступлення зі становища військового секретаря при Центральній Раді, Петлюра був обібраний „лучшімі людьми общественности" земцями, головою Всеукраїнської Земської Управи.

Навмисне свідомо Жиди й преса про це мовчать, бо проаналізувавши всю діяльність Петлюри, доведеться прийти до висновку, що така людина не може бути юдофобом та потурати погромам. Тоді зовсім не можнаби малювати героєм мізерну постать Шварцбарда, що „мав якісь непорозуміння з віденською поліцією, а тому втік до Парижа. Так пише про Шварцбарда преса, що з нього робить героя-месника.

Жидівство, а також преса, в якій воно має монопольний вплив, мусілоб глибше застановитися над причинами погромів, над тим, хто їх орґанізував, хто їм потурав, то тоді для всіх сталоб ясно, що злодійська куля Шварцбарда зглադила зі світа невинну людину. Тодіб лише жидівство зрозуміло, яке воно готує страшне провалля, намагаючись сплямити імя українського національного визвольного вожда, а разом з ним і всю українську націю. Цим поступованням жидівство лише дає козирі в руки ріжних провокаторів, темних сил, бандитів, які почнуть „мститися за Петлюру". З другого боку цим жидівство виринає ґрунт зпід ніг тих українських національних діячів та патріотів, що боролися з погромами й гадають далі продовжувати боротьбу з ними. Жидівство повинно булоб занотувати всі ті заходи, які робило українське правительство до припинення погромів. Не сміє жидівство кидати пляму на те правительство, що в часи, коли українська національна армія гинула від голоду й холоду, а державна каса майже світила пусткою, воно давало навіть тоді величезні грошеві засоби на допомогу потерпівшому жидівству. Свойому селянству цього не давали, хоч воно було так само розгромлене червоними та білими Росіянами й гинуло від голоду та холоду.

Жидівство мусить зрозуміти, що нарід, який сам вирвавшись з ярма страшного рабства політичного й культурного з першого свого кроку національного життя дає Жидам національно-персональну автономію без боротьби та вимог жидівства, не може бути таким юдофобським народом, як його тепер намагаються показати світови Жиди.

Що Петлюра не зміг скарати всіх погромщиків та взагалі спинити погроми на всьому терені України, то тут треба памятати, що в часи влади Петлюри на Україні й в Росії мала властиву владу маса, „чернь", натовп, з яким не могли справитися не лише Петлюра, але і Керенський та російське тимчасове правительство.

Петлюра робив все, що було в його силах, щоби припинити неорґанізований рух мас, ріжних отаманчиків та банд. Але сил людських не вистарчило, хоч і вживалися самі рішучі міри до боротьби з погромщиками. Були розстріляні житомірською школою юнаків погромщики в Житомирі, в Смотричі, иншими частинами в Пісчанці і т. д. По вирокам полевих судів також розстріляно багато. Колиб жидівство та світова преса хотіли правду говорити, то вони не смілиб ігнорувати цих фактів, а поставилиб собі питання: що булоби, якби Петлюра не вгамовував був маси?

Який би присуд французького суда не був, він для нас значіння не має, бо помсти ми не бажаємо. Бо що значить страчене життя якогось Шварцбарда в порівнанню зі смертю Петлюри? Ми, Українці, сміло можемо дивитися в обличча культурного людства, знаючи, що прийде час і на правду про жидівські погроми на Україні. І тоді доведеться червоніти від сорому не Українцям, а тим, що тепер обкидають болотом цілу націю. Гірко тоді будуть вони жалувати свого нерозважного, злобного і для самого жидівства шкідливого вчинку.

(Кінець).

І вже чи дійду до своєї мети,
Чи зломаний вмру серед шляху,
Але не покину до неї іти,
За правду, за волю все зможу [знести,
І жити, і вмерти без страху!

Б. Грінченко.

Др. Остап Грицай (Відень).

НАРОДИ В БОРОТЬБІ ЗА ВОЛЮ

(2)

1. ШВАЙЦАРИ.

Після нього іменно починає первісний союз трьох громад (Швиц, Урі, Унтервальден) поширюватися і на инші громади, які досі істнували в залежности від австрійських, чи инших панів. Як четвертий з ряду союзник приступає до нього місто **Люцерн,** де повалено аристократичний режім міських куркулів, що симпатизували з Габсбурґами, а як пятий місто **Цюріх,** де австрофільським запроданцям справив кінець енерґічний бурмістр **Рудольф Брун** (37 габсбурським лизунам велів він після кривавого бою відрубати голови, зза чого ця подія називається в історії „Цюріхською різнею" 1350). Незабаром опісля приступило до союзу теперішнє головне місто Швайцарії, **Берн,** яке ще в р. 1339. вдалося в боротьбу з Австрійцями зза міста Ляупен, і тут при допомозі героїв зпід Морґартен добуто другої великої перемоги Швайцарів над грабіжними лицарями Австрії. Швайцарів було всього 5500 чоловіка, ворожого війська 20.000. Але ватажко Швайцарів, **Рудольф Ерлях,** провадив своїх так преславно до бою, що двайцятьтисячну армію примушено до соромної втечі. Даліж бачимо в нашому союзі місто **Глярус** і **Цуґ.** До р. 1481, не приступив з инших кантонів до усоюзнених більш ніякий, і тому той другий обєднаний круг називається в історії **„союзом 8-ох давніх осель".** Та хоч не багато в ньому ще швайцарських кантонів, то він являється всетаки значним поширенням первісного 3-кантонського звязку і як-не-як став основою та завязкою республиканської держави Швайцарів. Правда — повного обєднання по лінії безумовної спільности інтересів та змагання до незалежности ще тут не бачиться. Деякі з усоюзнених не змогли ще пірвати звязків з чужинецькими панами всеціло, як ось нпр. місто Берн, що залюбки держало з аристократами. Але на тодішні часи — часи всеможного володіння цісарів, королів тай панів — і такий союз, який бачимо в обєднанню тих швайцарських кантонів, був не аби-яким висловом **републиканського духа** і, при стані тодішної культури, подвигом з погляду національного. До тогож небезпека зі сторони мстивих панів загрожувала ненастанно, і треба було справді геройської завзятости на те, щоб не впасти духом і не покинути думки про незалежність Рідної Землі. Ось уже в р. 1386. австрійський герцоґ **Леопольд Побожний*)** розлютився на швайцарських союзників за те, що вони помаґали зворохобленим проти нього містам у Швабії, і так як колись його предок під Морґартен, він клявся, що „роздопче ногою обридливих хлопів". Він зібрав великанське військо — крім лицарського теж 20.000 піхотного, створеного з панських кріпаків — і рушив походом в напрямі міста Люцерн. Але „обридливі хлопи" теж не були такі недотепи, як австріяцькому ясному панові здавалося. Нехай, що наших союзняків було всього 1500 проти опанцирених полчищ побожного Леопольда. Вони були зате знаменито узброєні, знали використати на своїм терені найменшу дрібницю на погубу ворога, і проти закутих в тяжкі панцирі лицарів були одягом свобідні, як птахи. Швайцари заманили ворога в гористу околицю над озером **Земпах** (Sempach), і тут д. **9. липня 1386.** прийшло до великого бою, який з ріжних поглядів добув усесвітного значіння. Деякі історики подають, що Леопольдові лицарі, прибувши на місце бою, і не передбачуючи якоїсь засідки неприятеля, прибуття якого щойно дожидали, позсідали з коней, і мучені голодом та спраґою, почали їсти й пити. Тоді то швайцарські верховинці раптом наступили на них, і заки лицарі вспіли всісти на коні, стали їх класти трупом сотками. Неповоротність опанциреного лицаря проти легко зодітого й узброєного пішака заначилася тут так погубно, що бій під Земпах став епохальною датою і в історії воєнного ремесла, виявивши абсолютну перевагу доцільно зорґанізованої піхоти над важко узброєними їздцями. Перемога Швайцарів була величава, а поетичний переказ прославив її ще подвигом хороброго **Арнольда Вінкельріда,** який, як кажуть, промостив верховинцям дорогу до лицарського фронту геройською самопожертвою. По переказу іменно станули Леопольдові лицарі проти Швайцарів рамя об рамя, утворили так немов залізну стіну і наїжили її своїми довгими залізними списами так тісно, що ніяк не можна було до них підійти. Вже 60 верховинців прошили вони своїми списами і стали творити півколо, щоб вигубити усіх наступаючих, але тут Арнольд Вінкельрід кликнув до земляків: „Дорогі товариші, я вам пробю шлях, не забудьте тільки про мою жінку й дитину!" І з тими словами він кинувся на списи, захопив їх стільки, скільки міг ухопити в руки, вбив їх собі в груди і конаючи, держав їх так довго, аж поки борці не втиснулися в ту прогалину, яка тепер отворилася. Як уже зазначено, цей епізод теж тільки поетичний переказ, з яким стрічаємося щойно в XV. ст. в т. зв. клінґенберґській хроніці, а в відношенню до иншого бою на сорок літ перед боротьбою Швайцарів, та ще деинде. Але воно знаменне й гарне, що визвольний бій під Земпах вязали пізніщі хроністи з найкрасшими подвигами в світі, і не знали слів, якими його прославляти. Сам герцоґ Леопольд згинув як герой, кинувшись в найгустіщий гурт борців. Але те панське геройство не здалося на нічо. З Леопольдом згинуло теж більш ніж 200 лицарів з найгордіщих аристократичних родин тодішньої Австрії. А в два роки опісля добули швайцарські борці з кантонів Глярус і Швиц не менше блискучої перемоги над Австрійцями під **Нефельс (1388),** яка приневолила сина герцоґа, Леопольда IV., заключити зі Швайцарами мир. І вже тепер союзняки почувалися майже незалежними від німецької держави. Бо коли на німецькім престолі засів король Рупрехт, вони рішилися не складати йому традиційної чолобитні (1400). „Нащо тої паради — казали мешканці Швицу — яка не змогла ніколи придбати нам опіки держави? Ми будемо собі опікунами сами!"

*) На такі призвиска не треба класти багато ваги, бо в давніх часах їх придумували для всякого рода владик царедворські хроністи на те, щоб панам приподобатися. Між цісарами, королями і князями середновіча є цілий ряд таких, які допустилися не одного і то важкого злочину, та проте пишуться в історії гарними призвисками з ласки плазунів-підхлібців. Про це колись коремо. — О. Г.

І це не була тільки пуста хвальба. Швайцарські союзняки ставали щораз сильніщі, бо утворювалися в них щораз нові союзи громад і міст, які приступали до давнього союза „вісьмох осель" і скріплювали так основи повстаючої швайцарської републики. Згодом стали Швайцари такі могучі, що важилися навіть на самостійні воєнні почини, одначе, на жаль, здебільшого між самими собою, причім приходило до таких кривавих і в суті речі безцільних для визвольної справи боїв, як битва близь **Санкт-Якоб (1444).** Але й ті межиусобиці мали принайменше ту добру сторону, що вони кінець кінців відтягали поодинокі громади від принагідних союзів з чужинцями і хоч цілою пролитої братньої крови закріплювали союз зі своїми. Так було нпр. з Цюріхом, який після довгих межиусобиць приступив знову до давнього союзу. Але визвольна боротьба Швайцарів за волю мала щойно в 2-гій половині XV. ст. дійти до своїх вершин і увінчатися рішаючим успіхом. Це сталося знову з приводу ворожих затій одного австрійського герцоґа, а саме Зіґмунда, князя Нижшої Австрії. Він хотів здобути швайцарські городи Шафґавзен та Мільґавзен, — колись австрійські області — а коли йому те не вдалося, мусів заключити мир, яким зрікся давніх австрійських посілостей у Швайцарії. Але незабаром стало йому тої уступки жаль, і він, слухаючи намов лицарів та аристократії, рішився щераз наступити на хлопів, що „своїм розпаношенням — як він казав — отроювали всю Німеччину". Та з огляду на те, що в нього були дуже незначні сили, він став оглядатися за союзниками та за грішми, бо мав ще звернути Швайцарам воєнні кошти з останнього походу. Сперשу звернувся Зіґмунд до французького короля, Люї XI., а коли той відмовився, до могутнього князя тодішньої Бурґундії — її творили деякі области теперішньої Голяндії і Франції — **Карла Сміливого.** Це був тоді один з найзнатніщих і найбогатших володарів в Европі, надзвичайно хоробрий лицар і високо освічена людина, але притім страшний автократ і ворог суспільности низів, зокремаж селянства. Він позичив Зіґмундові грошей на сплату воєнних коштів Швайцарам, але за те взяв у застав Зіґмундові области в Альзатії, Брайзґау та Шварцвальді, які сусідували зі Швайцарією. Через той застав і те сусідство прийшло тепер до постійних конфліктів між Карлом і Швайцарами. В Альзатії іменно почалася жорстока господарка Карлового намісника Карла Ґаґенбаха, який обходився з населенням так, як нпр. польські кати в нашій Галичині. Проти того взяли Швайцари своїх сусідів в оборону і оскаржили нелюдського Ґаґенбаха перед Карлом. Та Карло змаловажив швайцарську інтервенцію, і попирав далі свойого намісника, хоч міжтим французький король станув по стороні Швайцарів, приобіцюючи їм гроші й військо на випадок війни з Карлом, якого ненавидів, і притягнув до акції Швайцарів і самого Зіґмунда. Незабаром суд союзних, в якому брав участь і Зіґмунд, покарав Ґаґенбаха за нове насильство в Брайзґау — смертю. Це розлютило Карла так, що він загадав криваво пімститися. Алє берненські Швайцари, не чекаючи його нових жорстокостей, рушили як перші на Бурґундію. Війна почалася 1. мая 1475 р., але до рішаючого бою прийшло аж **2. марта 1476 під Ґранзон,** над озером Найенбурґ в зах. Швайцарії.

(Конець буде).

Не треба людям забувати:
Хто вік по божому прожив,
Ніколи зла й кривди не чинив,
Того до смерти будуть пова- [жати
І добрим словом поминати.

Л. Глібів.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРАВДА В ОЧІ КОЛЕ.

В нюйорській газеті, яка почала виходити під редакцією др. Л. Цеґельського, є поміщена статейка під наголовком „**Неоправдані напасти на Народний Дім**", в якій автор нападає на мене за те, що я в поміщенім в „Свободі" дописі про віче з дня 2. жовтня 1927 написав саму клевету. Між иншими кажеться там, що я звав від п. Кобзістого, котрий жадав до п. Добрянського за галею, як мається справа з галею, а писав свідомо неправду. Тому заявляю отсе прилюдно, що я чув від п. Кобзістого, що п. І. Добрянський, як менаджер Народного Дому, галі на віче в справі допомоги жертвам повені не дав. І хоч я сеє знав, в дописі про се я писав, бо моїм завданнем було писати те, що говорили бесідники на вічу. Також бесідники та редактори „Свободи" не потребували телефонувати до Народного Дому, бо про ту справу повідомив нас комітет. Присутні на вічу можуть ствердити, що я писав тільки про те, що було говорено на вічу. Я був обовязаний це зробити як секретар і тому писав правду, без огляду на це, чи та правда кого вколе. Шановний редактор др. Цеґельський сам же каже в своїй газеті за М. Драгомановом, що „**Неправда не просвіта**". „**Неправда та брехня лиш отуманюють суспільство**".

Якби то гарно виглядало, колиб то ми не тільки вписували по газетах гарні кличі, але придержувалися їх ще й у житю.

Іван Жовнір,
Ню Йорк, Н. Й.

НЕ ПОВИННО БУТИ ЗАБАВИ БЕЗ ЗБІРКИ.

В околиці Бакайровд живе около двіста наших родин. Працюють по фабриках, а кількох мають бизнес, рівнож мають свою школу. Всі живуть як у Бога за дверми, цілий світ їх не обходить. Колись тут йшла народна робота аж гриміло, завдяки кільком свідомійшим одиницям, але уже від довшого часу життя немов завмерло. Взяли наші люди примір ніби від Американців і почали робити, як то кажуть, „сюпрайс парді". І так зберуться їх два або три, а часом і пять підмогоричених кумів і ходять хата від хати, не опускаючи жадного Українця і збирають гроші (а часом і женщини ходять на таку саму ціль), і так назбиравши відповідну суму гроша, ідуть до штору і купують якийсь „презент", а в суботу вечер везуть до кума „презент", а за ними сивуха, закуска і музика, і так бавляться аж до рана. Я не є противник „пардів" (бо і мені такі зробили), але бачимо, що з того виходить, бо сивуха має свое право. Про народні, гуманітарні справи всі забувають, бо, мовляв, чоловік дав пять долярів на „парді", то деж знова у нього жебрати квидра на якусь народну ціль.

Недавно улаштували такі „парді" секретареви від. У. Н. Союза, і там, думав я, що напевно буде якась збірка. І знайшлися чесні люде, Михайло Турко і Петро Толочкевич, які піднесли справу інвалідів Рідної Школи, але по скінченю промов зачалися недорозуміння, сварки і нарікання. Мовляв, якби не сих двох, то певно забава відбулаcя в порядку. Чи так повинно бути? Чи можемо тепер відбути якась забава без збірки? Таж маємо на кого збирати. Всі ми читаємо „Свободу" і всі знаємо, яке нещастя навістило наших братів, що через повінь лишились без даху, без кавалка хліба, а люта зима приходить, не буде де грішного тіла притулити. Обтріїм їм слези! Чи голос розпуки не досягає наших сердець, чи ми вже забули, звідки прийшли? Чи, виїзджаючи з краю, не обіцяли підмоги своїм родичам і братам, і чиж маємо тепер ломати свою обітницю, чи маємо відмовити їм?

Чи не чули ви оповідань недавно повернувшого краяна з старого краю Йосифа Жовкієвського і чи жаль не стискає ваше серце супроти інвалідів, Рідної Школи і других... Будуймо свій сиротинець, а тоді будемо дійсними людьми і добрими Українцями.

Хай ані одна забава не відбудеться без збірки на якусь народну ціль.

Це є клич, який повинен прийнятися у всій Америці.

Сидор Іван,
Клівленд, О.

ЯК ОРГАНІЗУЮТЬ ПОМІЧ ДЛЯ ПОТЕРПІВШИХ ВІД ПОВЕНИ.

ДЕТРОЙТ, Миш. Дня 30. жовтня відбудеться в церковній галі при Сикат улиці конференція українських місцевих і позамісцевих товариств в справі зорганізовання одного спільного комітету на цілий стейт Мишиґен для приспішення збірки на допомогу потерпівшим від повені нашим братам на Західній Україні. Приходіть всі громадно. Всі товариства повинні вислати своїх заступників.

Тимчасовий Комітет.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ШИКАГО, ІЛЛ.

Січ росте, але Січ народно-демократична.

Хто з поза Шикаго не знає тутешніх відносин і життя між Українцями, той певно думає, що вже ціле Шикаго пересякло Скоропадщиною та що тут пануе „єдиновластє" на всіх закутинках. Та так зле воно не є. Се „єдиновластє" вже так обридло тутешним громадянам, що аж не хочеться споминати про него — але се вже видай в останнє ще спімну, бо прийшов на нього кінець. Як вислід гидоти громадян до монархічно-гетьманських трутнів — є новозорганізована Січ ім. Кирила Трильовського — при громаді на Оклей і Райс вул. (в самім гнізді гетьманців). Січ ся, се товариство чисто національно-демократичне, яке в статуті своїм остро занзначує, що вступ монархістам заборонений. Зорганізоване воно самими найсвідомійшими і найстаршими членами громади і парохії св. о. Николая при вул. Оклей і Райс. Почин до сеї організації дали: Н. Онисів, М. Семків, Г. Ониськів, Н. Тимуш, Н. Гум, С. Мусійчук, П. Штим, М. Пришляк, К. Гавличинський, Н. Мелешко і Н. Пашко. Січ зачартерована в стейті Іллиноис, число чартеру: 9779924. Досі вписалося звиж 80 щирих громадян і членів згаданої громади, що не признають єдиновластя і Скоропадського, а хотять самі собою рядити, вибирати і бути вибираними і що хотять України як народної демократичної републики а не автократії московсько-ляцької з Скоропадськими та Миколаєвичами на чолі. Ширші збори організаційні відбулися 15. жовтня 1927 у власній українській гали при церкві на Оклей і Райс вул. Присутних було звиж 80 людей. Прочитано і принято статут та резолюції напрямку праці Січи. Найголовнійші точки статута: Працювати для добра власної громади і церкви і не позволити, щоб церква йшла за монархістичними агітаторами — а щоб придержувалася своєї рідної традиції і віри. Найголовнійшим завданням Січи буде дбати про виховання своєї рідної дорослої молодіжи та бути в тісних зносинах з старокраєвими Січами і Лугами.

На зборах вибрано Старшину: Степан Мусійчук — кошовий, Фелікс Чорнописний — осаул, Д. Демковський — писар рекордовий, Іван Скульський — писар фінансовий і Никола Мелешко—скрабник. Ухвалено устроїти листопадове свято. Вкладка до Січи 25 цнт. в місяць від родини.

До Січи гетьманцям вступу нема.

Одноголосно ухвалено, що назва має бути: **Січ ім. Кирила Трильовського.** Се перший раз прозвали старші Українці і люде релігійні, що батько Кирило Трильовський ніколи не виступав проти релігії ані церкви а хіба виступав проти темнителів попів і фанатиків. Сі люди всі хоть релігійні, але вміють оцінити добрі вічні діла батька Кирила і його здорове посіяне зерно по всій широкій Україні — зерно ідеї січової, ідеї волі України. Се вже друга з ряду демократична Січ в Шикаго: одна се та, що відлучилася (зірвала) від гетьманців весною с. р. на Савт сайді при українській церкві на вул. Поліна і 50-ій — а друга ся — Січ Трильовського. Обі ці Січи повинні тепер показати Українцям на імміґрації, що в Шикаго нема вже монархізму і гетьманату. Нам не робить Шикаго встиду всім Українцям так тут як і за морем. До діла, брати і сестри, Січовики і Січовички!

Не нам бути підлизнями московсько-ляцьких панів! Ми народ духа демократичного, тому закладаймо демократичні Січи! Най пропадуть кайдани і гнет автократії — най живе демократія!

Січовик,
Січи ім. К. Трильовського,
з Шикаго.

В ГОРЯЧІЙ АФРИЦІ.

Скінчилося горяче літо, маємо вже осінь і зима чимраз ближче. Сонце чимраз слабше, густі мряки налягають землю рано і вечером, дощі зачинаються, морози, снігн.

Як то згадується в такі хвилі про ті краї, де сонце є постійним гостем! Завидуємо таким краям і кажемо собі: „**Коби то ми там могли жити!**"

Але добре, що бажання лишається бажанням. І це вічне сонце наприкрюється, ба стається тираном, мучителем. Що з одного боку здається добрим, це з другого боку є прикрим, джерелом нужди.

Так приміром Африка. Крім країв із богатою ростинністю має вона також краї зовсім пустинні, де сонце є ворогом усього живучого. Такою є **Сагара.** Піскова пустиня, така за велика як Европа. На цьому просторі животіє майже півтретя міліона людей. Тяжко уявити собі, що убожого над життям сагарських мешканців. На Сагарі жити, жити в піску, знаходити в піску поживу для себе — це вже само не легко! В пісковій пустині нема життя. Лише то тут то там оаза, кілька пальм, кілька керниць, шматок поля з карловатим житом або зеленною. А для того трохи збіжа треба тяжко напрацюватися.

Промисл? Торговля? Ремесло?

Нічого з того.

Торговля обмежується лише на найконечніші товари.

А прецінь на тій пустині живуть люди — люблять її і називають її своєю **батьківщиною.** Є то покірні номади (кочовики), що живуть у подертих шатрах, наче звірята — а таки не кидають пустинних рівнин Сагари. Це Мозабіти, Берберійці і кілька мавретанських племен. Вони вважаються первісними мешканцями пустині.

Нужда між населенням Сагари така велика, що мусить старатися, аби оази не перелюднювалися. Оаза виживить лише означену скількість людей. Пальми родять усе однаково, скількість цистерн (керниць), тих джерел життя на Сагарі, також не змінюється — щож отже робити? Що зайве, мусить відійти. У кочовиків зайвими є жінки. Як лише дозріє номадська дівчина (сексуальна зрілість), вишукують їй батьки жениха. Але весілля не відбувається — ні — насамперед молода мусить заробити собі на весільні видатки і на своє віно. Не дістае вправи ні віна. Але зате її посадять на верблюда і завезуть або в глибину Сагари до великих оаз або до котроїсь із портових африканських міст — щоби продавала свое тіло. Мати дасть їй ще до того науку і попращає на дорогу. А як продаванням свого тіла заробила собі на весілля, накупила собі прикрас і призбирала умовлене віно, вертається до дому до батьків і до молодого. Щойно тепер відбувається весілля!

Мущини, що є зайві, мусять також іти в світ шукати заробітку. Мущина може вернутися до дому лише тоді, як має відповідний маєток, щоби не був тягарем других. Пустиня строга і невблагана.

Цю сумну сторону Сагари не заступить краса кавунів, зелень оаз і чар королівських пальм. Сонце там світить, не перестає гріти цілий рік, але за його усмішкою криється безмірна нужда, муки.

Це є та горяча Африка. Чи не краща наша країна з непривітною зимою?

В купелі.

— То дивно! Ви ще бруднійші як я!

— То не дивно. Яж старший!

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ІЗЕЛІН, ПА.

Поратунок для потерпівших від повені.

400-ий відділ У. Н. Союза посилає $56.00 як поратунок для потерпівших від повені у Галичині. Зі зложеної суми 24 доляри виплачено з місцевої каси відділу а решта походить з жертв поодиноких членів і нечленів відділу. Підписаний пішов сам по хатах за колектою, а місцеві Українці зложили на його руки $32.00. Гроші пересилається на руки „Обєднання".

Дмитро Кархут.

МІННЕАПОЛІС, МИНН.

Добрий примір.

Дня 11. вересня, 1927 року, відбулися у тутешній православній церкви, св. Михаїла хрестини т. зв. „сімки". Трафилося се перший раз у нас, в Міннеаполіс, що хрестилося разом сім „православних козаків". Родичі новохрещених немовлят зовуться: гр. Грубрини, Кольбн, Процаї, Ковалеві, Гайви, Юркові й Пилатюки.

Ця подія не тому важна, що так велике число немовлят принесено за одним разом до хресту, але важна вона через те, що батьки згаданих немовлят дали добрий примір і показали, що любов, яку відчувають до своїх синів, не є більша від любови до свого народа. Згадані висше батьки зложили дар своїм новоохрещеним „козакам" у сумі $107.70, й жертвували його, в імени своїх синів, на народні цілі у слідуючий спосіб: половину призначено на місцеву рідну школу, а другу половину на будову Дому для Інвалідів у Львові. Загальні гроші у сумі $53.85 переслано до краю через Обєднання.

Від себе додам одно, що цей примір повинен бути взірцем до наслідування для всіх наших громадян так місцевих, як і позамісцевих.

Вам, батьки, сердечна подяка за Ваше патріотичне діло. Нехай Господь нагородить Вас, щоби Ваші молоді козаки виросли Вам на потіху, а народови нашому й нашій Україні на славу. Най їм Господь сотворить многая літа!

о. Михайло Запарнюк.

ШИКАГО, ІЛЛ.

Українсько-Американське Товариство Горожан в Шикаго, діткненим страшною повінню.

Організація українсько-американських горожан у Шикаго, Ілл., рішила 14. жовтня с. р. співпрацювати з Обєднанням і пересилати через нього усі жертви для старого краю. Отцим пересилає $25.00, як допомогу потерпівшим від повені у старому краю.

Юрій С. Бойко, голова.

КАРНЕҐІ ПА.

Жертви з хрестин на потерпівших.

Посилаю $14.45, зібрані на хрестинах у п. Василя Пижа, на потерпівших від повені у Галичині. Гроші вислано через Обєднання.

Іван Петриканин.

Не моє.

Загубив чоловік торбу, а в ній була сокира, ковбаса та паланиця. А Москаль ішов позаду тай знайшов. Здоганяє того чоловіка, а той і питає:

— Чи не знайшов ти часом торби?

— Какой?

— Та такої, що в ній сокира, ковбаса та паланиця.

— Нет, не находіл такой. Я нашол мешок, а в ньом тапор, мясо кручоное да пірог.

— Е, то не мое! — каже нолюдк.

Та й розійшлися.

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

за місяць вересень 1927 року.

ВІДДІЛ 110.

Бр. св. Петра і Павла в Вандерґріфт, Па.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.

Дісланo від члена	$ 2.00
Дісланo з загальної збірки від не членів	49.50
Разом	$51.50
Кричковський Олекса	$2.00

Замітка: Загальна збірка (була вже проголошена в „Свободі): у Вандерґріфт $29.25, а в Аполло $22.25 — разом $51.50.

ВІДДІЛ 132.

Тов. Запорожська Січ в Мікіспорт, Па.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.

Дісланo від членів	$45.00
Разом	$45.00
Боженко Константин	$1.00
Любинецький Андрій	1.00
Білінський Семен	1.00
Коцінський Дмитро	1.00
Дрізд Теодор	1.00
Гордійчук Стефан	1.00
Ганяк Николай	1.00
Галасінський Стах	1.00
Галасінський Тома	1.00
Галасінський Олекса	1.00
Коніцький Григорій	1.00
Колпак Николай	1.00
Кочкодан Василь	1.00
Ключка Володимир	1.00
Куньо Йосиф	1.00
Кочкодан Дмитро	1.00
Кочкодан Володимир	1.00
Кичан Адам	1.00
Коцінський Теодор	1.00
Коцінський Дмитро (ст.)	1.00
Куляс Павло	1.00
Клопотовський Петро	1.00
Маршалик Ілько	1.00
Михалевич Іван	1.00
Михалик Олекса	1.00
Палка Іван	1.00
Печар Дмитро	1.00
Пус Ольга	1.00
Солян Гнат	1.00
Сорочак Николай	1.00
Сова Дмитро	1.00
Семчишин Іван	1.00
Смерека Дмитро	1.00
Смолинський Василь	1.00
Сова Тома	1.00
Возняк Стефан	1.00
Волос Михайло	1.00
Білінська Марта	1.00
Гальма Павло	1.00
Нестор Михайло	1.00
о. Іван Теодорович	1.00
Палка Вероніка	1.00
Несторович Йосиф	1.00
Нестор Михайло	1.00
Малик Григорій	1.00

ВІДДІЛ 179.

Бр. св. Володимира в Ст. Луіс, Мо.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.

Дісланo від членів	$16.00
Жертви зібрані до пушок	7.93
Дохід з підприємства відділу	89.20
Жертви від не членів У. Н. С.	23.50
Разом	$136.63
Андревус Василь	$5.00
Щупляк Василь	5.00
Білик Василь	1.50
Кузів Михайло	1.50
Борисевич Николай	1.00
Репчак Стефан	1.00
Добромільський Іван	1.00

ВІДДІЛ 216.

Сестр. Рождества Пресв. Богородиці в Пулман, Ілл.

Жертву з каси відділу проголошено.

Дісланo від члениці	$1.40
Разом	$1.40
Микитюк Марія	$1.40

ВІДДІЛ 219.

Тов. Ім. Михайла Грушевського в Нюарку, Н. Дж.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.

Дісланo від не членів	$12.00
Разом	$12.00

ВІДДІЛ 221.

Бр. св. Стефана в Шікаго, Ілл.

Жертва з каси відділу	$——
Жертви від части членів	50.00
Разом	$50.00
Буцяк Йосиф	$1.00
Барабаш Мартин	1.00
Драй Іван	1.00
Дяк Григорій	1.00
Федун Йосиф	1.00
Гайович Іван	1.00
Галаса Стефан	1.00
Горін Василь	1.00
Ґерус Яким	1.00
Канюга Никола	1.00
Кравець Григорій	1.00
Кацапир Іван	1.00
Куньо Дмитро	1.00
Канонік Семен	1.00
Каспер Самуїл	1.00
Кулинич Іван	1.00
Мацюк Василь	1.00
Марцінковський Антін	1.00
Мельник Михайло	1.00
Онищук Михайло	1.00
Нилилів Семен	1.00
Смарон Микола	1.00
Сидорик Василь	1.00
Сеничин Никола	1.00
Савчук Катерина	1.00
Шпак Михайло	1.00
Шпікула Тарас	1.00
Градовський Андрій	1.00
Шевчук Едвард	1.00
Багрій Николай	1.00
Боднар Іван	1.00
Будник Николай	1.00
Гой Дмитро	1.00
Іванків Петро	1.00
Карпа Іван	1.00
Кузьма Дмитро	1.00
Кузьма Михайло	1.00
Кравець Дмитро	1.00
Кривий Дмитро	1.00
Кочій Семен	1.00
Марущак Николай	1.00
Матвіїв Григорій	1.00
Мурин Василь	1.00
Паньчук Федор	1.00
Солодчик Петро	1.00
Стефанків Стефан	1.00
Солтис Михайло	1.00
Сенів Іван	1.00
Шпікула Ілія	1.00
Андрейків Михайло	1.00

ВІДДІЛ 239.

Бр. св. Юрія в Филаделфії, Па.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.

Дісланo від члена	$10.00
Дісланo від не члена У. Н. С.	5.00
Разом	$15.00
Дацьків Кирило	$10.00

ВІДДІЛ 253.

Тов. ім. Івана Франка в Людлов, Масс.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.

Дісланo від не членів	$7.10
Разом	$7.10

ВІДДІЛ 292.

Бр. св. Івана Хрестителя в Дітройт, Міш.

Жертва з каси відділу	$25.00
Жертви від части членів	17.50
Жертва від не члена	1.00
Разом	$43.50
Черевешко Олекса	$5.00
Дячун Іван	1.00
Кізел Петро	1.00
Ковтунович Михайло	1.00
Маланяк Андрій	1.00
Нидза Михайло	1.00
Музичка Олекса	50
Романів Николай	1.00
Шпирка Петро	50
Титар Теодор	1.00
Топольницький Антін	1.00
Волкотюк Михайло	50
Золочівський Павло	1.00
Візничак Володимир	2.00

ВІДДІЛ 303.

Сестр. Успенія Пресв. Богородиці в Дерри, Па.

Жертви з каси відділу і від части члениць проголошено.

Дісланo від члениць	$10.50
Разом	$10.50
Филевич Розалія	$1.00
Гочак Параскевія	1.00
Куземчак Пелягія	1.00
Максимчак Розалія	1.00
Баран Вікторія	25
Королевят Марія	50
Гембель Анна	25
Куземчак Р. Анна	1.00
Курчак Анна	50
Мадейчак Ева	50
Підкалицька Юлія	1.00
Педьо Зофія	1.00
Фільовят Марія	1.00
Сабик Розалія	50

ВІДДІЛ 324.

Тов. Мир в Филаделфії, Па.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.

Дісланo від членів	$15.00
Збірка підчас шкільного допису	4.00
Разом	$19.00
Филипчук Анна	$2.00
Коструба Василь	1.00
Оріхівський Олекса	1.00
Максимович Петро	1.00
Мудрий Йосиф	1.00
Гливяк Михайло	1.00
Гудима Григорій	1.00
Лузик Яким	1.00
Матлюк Йосиф	1.00
Мокринчук Федор	1.00
Яськів Андрій	1.00
Туркот Михайло	1.00
Солтанюк Нестор	1.00
Кондрацький Григорій	1.00

ВІДДІЛ 331.

Тов. ім. Стефана Мельничука в Мілвіл, Н. Дж.

Жертва з каси відділу	$——
Жертви від части членів проголошено.	
Дісланo від членів	$ 7.00
Дісланo дохід з підприємства	15.00
Разом	$22.00
Капустій Іван	$1.00
Ключка Михайло	1.00
Паньчишин Іван	1.00
Хамандяк Григорій	1.00
Венз Петро	1.00
Білоус Корнило	1.00
Стрикус Йосиф	1.00

ВІДДІЛ 347.

Тов. Запорожська Січ в Мілвіл, Н. Дж.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.

Дісланo від членів	$13.00
Дісланo збірку до пушок	7.20
Разом	$20.20
Замойський Григорій	$5.00
Чопек Стефан	5.00
Родзиняк Яків	1.00
Шимко Григорій	1.00
Ковальчук Стефан	1.00

ВІДДІЛ 367.

Товариство Запорожська Січ в Рочестер, Н. Й.

Замітка: В звіті, проголошенім у вересни 1927 р., пропущено імя жертводавця д. Крук Кирило, який жертвував в серпни 1927 р. $2.00 на Сиротинець-Захист У. Н. Союза, а в друку його пропущено через похибку.

ВІДДІЛ 370.

Тов. Любов в Ню Гейвен, Конн.

Жертву з каси відділу проголошено.

Жертви від части членів	$15.25
Разом	$15.25
Березіцький Михайло	$1.00
Гаврон Франко	50
Ліпцан Атаназій	1.00
Чухрій Іван	50
Гоюк Іван	50
Голубович Роман	50
Королюк Анна	50
Кутний Михаїл	1.00
Ліпцан Анастазія	1.00
Марущак Константин	1.00
Марущак Параскевія	1.00
Рошка Николай	1.00
Козачок Василь	1.00
Хабінець Николай	1.00
Хабінець Анна	1.00
Керничний Антін	1.00
Куць Гринько	50
Василик Павло	25
Березіцька З.	1.00

ВІДДІЛ 372.

Тов. ім. Івана Франка в Плейнфілд, Н. Дж.

Жертва з каси відділу	$——
Жертви від части членів і з підприємств проголошено.	
Дісланo з підприємства	5.00
Жертва від не члена	1.00
Разом	$6.00

МІСТО 300 ЛІТ БЕЗ ЗВЯЗКУ ЗІ СВІТОМ.

Живий музей Петра Великого серед сибірських лісів.

З окмалинської губернії в Сибірі повідомляють, що недавно там відкрили в сибірських млаках та лісах, у відомих тайгах, осаду людей, що живуть там понад 300 літ без якогонебудь звязку з прочим світом. Предки цих людей продерлися до цих пустинних місць ще за часів Петра Великого, а дістатися на північ аж до місцевости, окруженої з трох сторін тайгою, а з четвертої сторони берегом Північного Ледового моря. Не вміючи найти виходу з цеї країни, щоби повернути назад, осіли вони там і заложили осаду, що від того часу значно розширилася. Осадники остали на своєму первісному ступені культури, задержали мову, ношу, звичаї й обичаї, спосіб будування домів і хазяйств з цеї доби аж дотепер, так що осада є сьогодня живим музеєм з часів Петра Великого.

Цю дивну осаду відкрито в такий спосіб. Підчас боїв війск Колчака з большевиками вдерлася частина білоґвардійців до одного села, де взяла сиаломіць одного селянина, Іванова, яко провідника.

По розбиттю Колчаківської армії ця частина Колчаківців дальше блукала по Сибірі й час від часу на свою руку нападала на большевиків. Іванова задержали вони далі, вживали його як кухаря. Та ця робота йому не подобалася і він одної ночі втік, а зі страху, щоби його назад не зловили, укривався в тайзі. Так проблукав він яких три тижні, аж якось рано дійшов на невелику прогалину, а там побачив якогось дивного чоловіка, що сидів у траві. Чоловік цей був вдягнений в дивне якесь убрання, а Іванов пригадав собі, що бачив людей в такому убранню на образках та в книжках, що описували часи Петра Великого. Дивний цей чоловік по хвилі встав і заговорив до Іванова. Цей ледви-ледви зрозумів, бо той чоловік говорив мовою, подібною до староставянської церковної мови, якою ще досі друкуються наші церковні книги. Коли врешті договорилися, повів цей чоловік Іванова з собою, аж прийшли до великої долини, в якій Іванов побачив ціле місто, збудоване старим стилем. І церква мала також таку форму, як мають старинні московські церкви.

Коли дійшли до міста, обступили Іванова мешканці, вдягнені подібно, як і його провідник, а Іванов оповідав їм про світ, з якого прийшов, а головно про велику війну та братовбивчі бої, що тоді шаліли на Сибірі. Так жив Іванов поміж ними та розказував їм про звичаї й обичаї теперішнього покоління і про це, що вже нема царя і таке инше. Колись їх почули найвизначніші бояре міста, почали ворогувати на Іванова, що, мовляв, він своїми оповіданнями нищить мирне й спокійне життя в місточку й примусили його під загрозою кари смерти, щоби він приноровився до їхнього життя. Мусів запустити собі довгу бороду, дали йому їхнє вбрання, а його одежу спалили.

Іванову це все не дуже було по нутру і він тільки шукав нагоди, щоби втікти. Врешті така нагода трапилась і по довгій блуканині вдалося йому дійти до замешкалих сторін, де він оповів про свої пригоди. Вісти про це місточко дійшли аж до ленінградської Академії, яка вислала сейчас в ці сторони спеціяльну експедицію. При допомозі Іванова експедиція дійсно добилася по великих трудах до цього Богом і людьми забутого місточка.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".